

Kommer små kustnära samhällen överleva en stigande havsnivå?

Rapporter talar om en global höjning av havsnivån som konsekvens av klimatförändringar. En förhöjd havsnivå kommer att leda till ökad risk för erosion och översvämning längs med världens kuster. I Sverige finns de mest erosionskänsliga områdena i Skåne och i Halland. Under de senaste åren har problem orsakade av erosion och översvämning hamnat högre på agendan för myndigheter och politiker. Det finns strategier och åtgärder som kan implementeras, men de har stor påverkan på området och brukar bli väldigt dyra. Stora städer som Stockholm, Göteborg och Malmö kommer vid behov att bli skyddade från dessa risker, men hur ser det ut för mindre orter och tätbefolkade områden? Hur ska de boende där skydda sig? Vad finns det för hjälp att få? Kan de bo kvar?

I studien genomfördes flera intervjuer med aktörer inom klimatanpassning av kuster där det framkom att fastighetsägare har ett stort ansvar att skydda sin egen fastighet och egendom. Det är som tidigare nämnt väldigt dyrt med skyddsåtgärder för erosion och översvämning vid kusten och om små kustbyar ska kunna skyddas behövs resurser. Det är dock inget som finns i dagsläget och inget talar för att det kommer ändras. De enda fall som verkar kunna få ekonomisk hjälp är de områden som på något sätt bedöms ha tillräckligt stora allmänna intressen, så som kommunal infrastruktur eller sällsynta miljövärden. Flera av de intervjuade aktörerna menar att i framtiden kommer boende vid kusten i de flesta fall vara tvungna att flytta vid hot om erosion och översvämning. Om utvecklingen går som befarat kommer problemen vara för utbredda och de områden som behöver skydd vara för många för att samhället ska kunna ha råd att kunna bygga åtgärder för alla. Då kommer många som bor vid kusten till slut behöva flytta inåt land.

Vikhög är ett litet kustsamhälle i Kävlinge kommun på Skånes västkust som under 2011 och 2013 drabbades av stormar som ledde erosionsskador och översvämningar som oroade boende i området. De var delaktiga i en process med Kävlinge kommun för att få till en skydd för deras väg, men processen mynnade inte ut i något till följd av för höga kostnader. De boende söker nu billigare och mer naturliga skyddande lösningar som kan göra att de i längden ska kunna bo kvar i området. Studien tittar på små samhällens möjlighet att skydda sig och förutsättningarna för Vikhög och vad de kan göra.

Resultat från beräkningar som genomförts för att ge en bild av vågklimatet och risker för översvämningar beskriver läget i Vikhög som problematiskt. Det kan, som boende i området uppgett, redan idag uppstå situationer där deras kust eroderar bort och deras fastigheter hotas av översvämning och vattenskador. De åtgärder som brukar användas för att motverka erosion och översvämning är dyra och omfattande och de påverkade boende har själva svårt att betala för en sådan åtgärd. I intervjuer med aktörer har problemen som finns i Vikhög avhandlats och de menar att de boende kan göra eller kan komma att behöva göra följande.

- De kan tillsammans med ett nätverksforum som kallas Regional kustsamverkan Skåne och Halland försöka få till en åtgärd som kan delfinansieras av kommunen. Kommunen äger en VA-ledning som i likhet och i samklang med vägen riskerar att skadas av erosion, därav kan de vara villiga att delfinansiera en åtgärd.
- I framtiden tror en intervjuperson att de boende kan vara tvungna att bygga murar som kan skydda mot översvämningar samt en pump för att pumpa ut vatten som tar sig in om de ska kunna försäkra sina fastigheter och i förlängningen bo kvar.

Min förhoppning är att den här studien kan hjälpa personer som bor vid kusten och upplever oro för erosion och översvämning. Studien kan komma att bidra till förståelse för problemen de står inför, vilket ansvar som ligger på fastighetsägaren och vad de kan göra för att förhindra skador på sin egendom.